

Bakgrunn for vedtak

Bygging av Slemmås kraftverk

Rauma kommune i Møre og Romsdal fylke

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Tiltakshaver	Slemmås kraft AS
Referanse	200800678-26
Dato	17.03.2015
Notatnummer	KSK-notat 36/2015
Ansvarlig	Øystein Grundt
Saksbehandler	Frank Jørgensen

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Sammendrag

Slemmås kraft AS er et privat aksjeselskap eid av grunneierne som har fallrettigheter i prosjektet. Selskapet søker om konsesjon til å utnytte et fall på 317 meter fra inntaket på kote 329 ned til kraftstasjonen på kote 12 i Slemmeelva. Vannveien er planlagt som en 1520 meter lang nedgravd rørgate på nordsiden av Slemmeelva. Middelvannføringen i vassdraget er beregnet til 380 l/s ved inntaket. Kraftverket er prosjektert med en maksimal slukeevne på 670 l/s og en installert effekt på 1,7 MW. Dette vil gi en produksjon på ca. 5,7 GWh/år.

Ingen av høringspartene som har uttalt seg i saken er imot bygging av kraftverket, dersom det blir satt visse vilkår i en konsesjon. De største konfliktene er knyttet til en naturtype med A-verdi og anadrom fisk.

Slemmemyrene er et større flatt sammenhengende myrområde som er beskrevet som en naturtype med A verdi, men vil ikke bli vesentlig berørt av tiltaket. Selve kraftverket er planlagt på anadrom strekning. Slemmeelva innehar ikke store kvaliteter for anadrom fisk, men sjørret kan gå et stykke opp i elva, og en kan ikke utelukke at det kan forekomme gyting i vassdraget.

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 5,7 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene (2012-14) har NVE klarert drøyt 1,8 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

I vedtaket har NVE lagt vekt på at en utbygging av Slemmås kraftverk vil være et bidrag til fornybar kraftproduksjon med begrensede miljøeffekter gitt avbøtende tiltak. Hensynet til landskap og biologisk mangfold i og rundt elvestrengen er vektlagt. Arrondering av rørgatetraseen og slipp av tilstrekkelig minstevannføring vil etter NVEs syn redusere ulempene ved utbyggingen i tilstrekkelig grad slik at virkningene for allmenne og private interesser er akseptable.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Slemmås kraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Slemmås kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	3
Høring og distriktsbehandling	6
NVEs vurdering	8
NVEs konklusjon	12
Forholdet til annet lovverk	13
Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven	14
Øvrige forhold	16
Vedlegg	16

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Slemmås kraft AS, datert 7.12.2013:

«Slemmås Kraft AS ønsker å nytte vassfallet i Slemmeelva i Rauma kommune i Møre og Romsdal fylke, og søker med dette om følgende løyve:

1. Etter vassressurslova, jf. §8, om løyve til:

- å bygge Slemmås kraftverk

Kraftverket blir tilknyttet det eksisterende 23 kV nettet og det blir inngått avtale om bygging og drift av høyspenningsanlegget med områdekonsesjonæren Rauma Energi AS.

Nødvendige opplysninger om tiltaket går fram av vedlagte utgreiing. Vi ber om ei snarleg handsaming av søknaden.»

Slemmås kraftverk, endelig omsøkte hoveddata

TILSIG		Hovedalternativ
Nedbørfelt	km ²	6,5
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	12
Spesifikk avrenning	l/(s·km ²)	58
Middelvannføring	l/s	380
Alminnelig lavvannføring	l/s	3
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	79
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	0

KRAFTVERK

Inntak	moh.	329
Avløp	moh.	12
Lengde på berørt elvestrekning	m	1550
Brutto fallhøyde	m	317
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,7
Slukeevne, maks	l/s	670
Minste driftsvannføring	l/s	50
Planlagt minstevannføring, sommer	l/s	50
Planlagt minstevannføring, vinter	l/s	10
Tilløpsrør, diameter	mm	600
Tilløpsrør, lengde	m	1520
Installert effekt, maks	MW	1,7
Brukstid	timer	3367

PRODUKSJON

Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	2,33
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	3,39
Produksjon, årlig middel	GWh	5,72

ØKONOMI

Utbyggingskostnad	mill.kr	15
Utbyggingspris	kr/kWh	2,62

Slemmås kraftverk, elektriske anlegg**GENERATOR**

Ytelse	MVA	2
Spennning	kV	690

TRANSFORMATOR

Ytelse	MVA	2
Omsetning	kV/kV	0,69

NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)

Lengde	m	140
Nominell spenning	kV	23
		Luftlinje

Om søker

Slemmås kraft AS er et privateid aksjeselskap, eid av grunneierne med fallrettighetene i Slemmeelva. Slemmås kraft AS vil stå for bygging og drift av anlegget.

Beskrivelse av området

Slemmeelva renner i nordlig retning med utløp i Langfjorden i Ytre Slemmås. Tilsiget kommer fra Slemmemyrene som er et større flatt sammenhengende myrområde, som også er definert som en naturtype med A-verdi. På selve utbyggingstrekningen nedenfor Slemmemyrene renner elva i jevnt fall i stryk og små fosser. Elveløpet ligger noe nedsenket i terrenget, omgitt av tett kantskog og er lite synlig for omkringliggende omgivelser. Ved Slemmemyrene ligger to stølsområder, og det er bygd flere skogsbilveger på begge sider av vassdraget. Det nedre området ved sjøen er preget av bosetning, jordbruk, veier og kraftlinjer.

Teknisk plan*Inntak*

Kraftverksinntaket er planlagt på kote 329 i et delvis skogkledd område like nedenfor Slemmemyrene. Her er det planlagt å legge en betongterskel på ca. 7 meter med feste på fast fjell. Terskelen vil få en høyde på om lag 1 meter. Fra denne terskelen blir elva ledet inn i en 15 meter lang og 5 meter bred kanal. Ved enden av kanalen vil det bli støpt en inntakskonstruksjon med varegrind, innløpskonus og automatisk stengeventil under bakkenivå. Inntakskanalen vil også fungere som et sedimenteringsbasseng.

Vannvei

Fra inntaket vil driftsvannet føres inn i et 1520 meter langt og 600 mm bredt duktilt støpejernsrør. Tilløpsrøret er planlagt nedgravd i hele sin lengde fra inntak til kraftstasjon. Rørtraseen går stort sett i skogsmark der grunnen består av løsmasser. I øvre del er det noe mer grunnlendt, og her må en regne med noe fjellsprenging for rørgrofta. Bredde på rørgaten er beregnet til om lag 15 meter.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen vil bli fundamentert på løsmasser nær Slemmeelva på kote 12. Avsløpsvannet vil bli tilbakeført til elva via en kort kanal fra kraftstasjon til elveløpet. Kraftstasjonen er planlagt med en

peltonturbin med effekt på 1,7 MW og maksimal slukeevne på 670 l/s og en lavspenngenerator på 690 V med effekt 2 MVA. Det vil videre bli installert 1 hovedtransformator med effekt 2 MVA med en generatorspenning (lavspent) til 23 kV. Hovedtransformatoren vil bli integrert i kraftstasjonshuset. Selve kraftstasjonen vil få et areal på ca. 60 m². For å unngå sjenerende støy er det planlagt å dykke avløpskanalen, vannkjøling av generatoren og støyisolering av selve bygningen.

Nettilknytning

Kraftverket vil bli tilknyttet eksisterende 23 kV nett med en ca. 150 meter lang 23 kV jordkabel. Kabelen vil bli lagt i felles grøft med tilløpsrøret. Det vil bli inngått en avtale med Rauma energi AS om drift av høyspentanlegget. Det eksisterende 23 kV nettet har i dag tilstrekkelig kapasitet til å ta imot kraften fra det planlagte kraftverket.

Veier

Det vil bli behov for å forlenge eksisterende skogsveg med ca. 300 meter som permanent tilkomstveg til inntaket. Vegen vil bli lagt i rørgata og vil få en bredde på 3 meter. Fra eksisterende gårdsveg må det etableres en kort permanent veg med en bredde på 3,5 meter og lengde på ca. 10 meter fram til kraftstasjonstomten.

Massetak og deponi

Tiltaket vil ikke medføre behov for uttak eller deponi av masser. Tilløpsrøret vil bli omfylt med tilførte masser (singel) opp til rørmidten. Over midten av rørene vil det bli omfylt med utsorterte grøftemasser. For tilløpsrøret vil det bli noe masseoverskudd som er planlagt utplanert i rørtraseen.

Arealbruk

Ved en ev. utbygging vil det være behov for rørtrasé og midlertidige og permanente anlegg. De midlertidige anleggene er riggområder ved inntak på ca. 0,5 da og kraftstasjon ca. 0,5 daa. I tillegg må det etableres et rørlager i området ved kraftstasjonen på om lag 1,0 daa. Arealbehovet i utmark uten tidligere inngrep, vil knytte seg hovedsakelig til inntaksområdet m/tilkomstvei, et areal beregnet til 5,5 daa. Videre vil tilløpsrøret kreve et areal på ca. 23 da. Røret vil gå i utmark/skogsveg mens kraftstasjon med tilkomstvei legges på innmark og vil kreve et areal på ca. 3,5 daa.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

I kommunens arealdel er området disponert til landbruk, natur- og friluftsområde (LNF). I kommunen sin vassdragsplan er Slemmeelva plassert i grønn sone opp til kote 330 og i rød sone ovenfor kote 330 (Slemmemyrane).

Samlet plan (SP)

Slemmeelva var tidligere med i et større kraftprosjekt som omfattet flere elver i området. Dette prosjektet er ikke aktuelt lengre, og noen av elvene som inngikk i dette prosjektet er senere bygd ut separat. Utbyggingen kommer derfor ikke i konflikt med samlet plan.

Verneplan for vassdrag

Slemmeelva er ikke omfattet av verneplan for vassdrag.

Inngrepsfrie områder (INON)

Tiltaket vil føre til et tap på 0,17 km² med inngrepsfri natur sone 2.

Nasjonale laksevassdrag

Selmeelva er ikke en del av et nasjonalt laksevassdrag.

Andre verneområder

Det foreligger ingen kjente verneplaner eller spesielle restriksjoner for influensområdet.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 24.9.2014 sammen med representanter for søker, kommunen, grunneiere og brukere av området. Høringsuttalelsene har vært forelagt søker for kommentar.

Uttalelsene er forkortet av NVE. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Rauma kommune har uttalt i e-post av 29.9.2014 og 8.10.2014 følgende:

Kommunen kommenterer at NVEs sluttbefaring var opplysende, og Rauma kommune har ingen spesielle merknader til saken.

Kommunen gjør likevel oppmerksom på at den kommunale vegen mellom Ytre og Indre Slemmås ikke er dimensjonert for tungtrafikk. Dette hovedsakelig på grunn av de to bruene over Slemmeelva. Hvis adkomsten skal gå over disse bruene må de forsterkes. Alternativt må den nordre avkjørselen til den kommunale vegen benyttes, eller eventuelt den private gårdsvegen.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal uttaler i brev av 5.8.2014 følgende:

Fylkesmannen går ikke imot tiltaket, men anbefaler at inntaket blir flyttet noe ned i vassdraget slik at det ikke kommer i konflikt med Herje- og Slemmemyrene. Når det gjelder fisk ber Fylkesmannen om at det vurderes avbøtende tiltak som flytting av kraftverket nærere vandringshinderet på kote 40, eventuelt bygging av terskler. Fylkesmannen legger til grunn at det blir gjort en samlet vurdering av bygde og planlagte kraftverk i området som en del av avgjørelsen.

Møre og Romsdal fylkeskommune uttaler i brev av 27.8.2014 følgende:

Fylkeskommunen kan ikke se at den omsøkte utbygging isolert sett vil få større virkninger på friluftsliv eller landskapsopplevelser, men mener at den må ses i sammenheng med at dette er et av de siste urørte vassdragene på sørsiden av Langfjorden.

Fylkeskommunen mener at søknaden har mangler når det gjelder temaene kulturminner og kulturmiljø. Fylkeskommunen mener at det er behov for ei befaring for å kunne vurdere behovet for arkeologiske undersøkelser.

Statens vegvesen region midt uttaler i brev av 19.6.2014 følgende:

Vegvesenet gjør oppmerksom på at avkjørselen til kraftstasjonsområde ikke er tilfredsstillende slik den ligger i dag. De påpeker at kraftstasjon og rørlager ikke må komme i strid med byggegrensene til fylkesveien.

Direktoratet for mineralforvaltning uttaler i brev av 15.7.2014 følgende:

Tiltaket vil ikke komme i konflikt med kjente mineralressurser av nasjonal eller regional verdi. Direktoratet har derfor ingen spesielle kommentarer til dette tiltaket.

Naturvernforbundet i Møre og Romsdal uttaler i brev av 11.10.2014 følgende:

Selv om Naturvernforbundet ikke går imot tiltaket i sin helhet, mener de at øvre deler av tiltaket som berører Slemmemyrene ikke kan aksepteres. Naturvernforbundet er heller ikke fornøyd med vurderingen knyttet til sammenligningen med nærliggende vassdrag. Dersom dette punktet skal være oppfylt mener Naturvernforbundet at nærliggende vassdrag med like verdier bør navngis.

NVEs vurdering

Slemmeelva er ei jevnt stri elv som går nede i ei mindre bekkekløft før den flater noe ut og renner ut i fjorden. De største konfliktene knyttet til en utbygging vassdraget som planlagt er forholdet til anadrom fisk og en naturtype med A-verdi. Inngrepene er planlagt i et område med lite innsyn og med få kjente allmenne interesser. Selv om det er registrert mulige konflikter er det ingen av høringspartene som fraråder at det blir gitt konsesjon dersom det blir satt visse vilkår i en ev. konsesjon.

Hydrologi

Kraftverket utnytter et nedbørfelt på 6,5 km² ved inntaket, og middelvannføringen er beregnet til 380 l/s i normalår. Effektiv innsjøprosent er på 0 %, og nedbørfeltet har en brendel på 0 %. Avrenningen er relativt stabil fra år til år med flommer hele året. Laveste vannføring opptrer gjerne om vinteren. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 79 og 0 l/s. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket er beregnet til 3 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 670 l/s og minste driftsvannføring 50 l/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 50 l/s i perioden 01.05 til 30.09 og 10 l/s resten av året. Ifølge søknaden vil dette medføre at 65 % av tilgjengelig vannmengde benyttes til kraftproduksjon.

NVE har kontrollert det hydrologiske grunnlaget i søknaden. NVE finner avvik mellom hva som er presentert som 5 persentil vinter «0,000» og figur 10 varighetskurve vinter. Kurven viser 5-persentil vinter på ca. 45 l/s. Dersom en ser på Lavvannskartet og på verdier for 80.4 *Ullebøelv* ligger 5-persentil vinter og alminnelig lavvannføring på ca. 4 % av årsmiddelvannføring; dvs 20 l/s. Det er mye myr i feltet og kan være årsaken til en relativ vintersikker vannføring, siden mye volum under telelaget stort sett vil bidra til avrenning. Ut over dette har vi ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Alle beregninger på basis av andre målte vassdrag vil ved skalering til det aktuelle vassdraget være beheftet med feilkilder. Dersom spesifikt normalavløp er beregnet med bakgrunn i NVEs avrenningskart, vil vi påpeke at disse har en usikkerhet på +/- 20 % og at usikkerheten øker for små nedbørfelt. NVE legger de nye beregningene av lavvann verdier i vår videre vurdering av tiltaket.

Med en maksimal slukeevne tilsvarende 176 % av middelvannføringen og foreslått minstevannføring på 50 l/s i perioden 01.05. til 30.09 og 10 l/s resten av året, vil dette gi en restvannføring på ca. 235 l/s rett nedstrøms inntaket som et gjennomsnitt over året. Det meste av dette vil komme i flomperioder. De store flomvannføringene blir i liten grad påvirket av utbyggingen. Ifølge søknaden vil det være overløp over dammen 81 dager i et middels vått år. I 97 dager vil vannføringen være under summen av minste driftsvannføring og minstevannføring og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket. Tilsiget fra restfeltet vil i gjennomsnitt bidra med 50 l/s ved kraftstasjonen.

NVE mener at omsøkt slukeevne ivaretar noe av vassdragets naturlige vannføringsdynamikk ved at det er overløp et visst antall dager i året.

Produksjon og kostnader

Med bakgrunn i de hydrologiske dataene som er lagt frem i søknaden, har søker beregnet gjennomsnittlig kraftproduksjon i Slemmås kraftverk til ca. 5,7 GWh fordelt på 2,3 GWh vinterproduksjon og 3,4 GWh sommerproduksjon. Byggekostnadene er estimert til 15 mill. kr. Dette gir en utbyggingspris på 2,62 kr/kWh. NVEs beregninger viser bra samsvar med produksjonen som er oppgitt i søknaden. For NVE kan det se ut som at beregnet spesifikk kostnad ligger noe lavt. Ut fra NVEs beregninger kan spesifikk utbyggingskostnad ligge opp mot 3,5 kr/kW pr. 2013. Dette er likevel

ikke en høy pris sammenlignet med mange andre søknader fra senere tid. NVE mener at omsøkt kraftverk gir en god ressursutnyttelse.

Biologisk mangfold og naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om Slemmås kraftverk legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, miljørapport, høringsuttalelser, samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart den 3.3.2015. De største konfliktene vurderer NVE til å være knyttet til en naturtype med A-verdi og sjørørret. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jmfør naturmangfoldloven § 8.

Verdifulle naturtyper

Slemmås kraftverk er planlagt med ei rørgate som stort sett vil gå gjennom områder med tilplantet gran. Disse områdene er vurdert til å ha liten verdi for biologisk mangfold. De 300 øvre meterne av rørgaten kommer innenfor en avgrenset naturtype, lokalitet Herje- og Slemmemyrane, som er Raumås mest intakte høymyrkompleks. Området er ifølge faktaark i naturbasen 8-10 km² og er en svært viktig naturtype med A verdi. Fylkesmannen mener at myrområdet slik det er avgrenset i naturbasen må skånes for inngrep og at inntaket derfor bør flyttes noe ned i vassdraget. Naturvernforbundet påpeker at ei myr består av randsoner, og ei stor myr som dette har randsoner med kvaliteter som små myrer ikke uten videre har. Av den grunn mener Naturvernforbundet at inngrep oppe i dette området ikke er akseptabelt. Under NVEs sluttbefaring kunne vi registrere at øvre del av rørgata, vil kunne berøre et mindre myrområde (Hjellmyran). Selve inntaket er planlagt i et område med mindre overdekning og fjell synlig i dagen. Herfra vil røret legges i relativt tørrere områder med mye lyng før den går over/igjennom en lav tørrrygg og videre i underkant av Hjellmyran. Det er usikkert hvor nøyaktig grensesettingen av Slemmemyrane er, men for NVE kan det se ut som om Hjellmyran, som rørene må krysse, ligger i randsonen av disse større myrkompleksene. I følge faktaark som følger naturtypen bør en i slike områder være tilbakeholden med fysiske inngrep som grøfing, hytte- og veibygging. For å legge nedgravde rør må en nødvendigvis grave en grøft som rørene skal legges i før det fylles igjen. Dersom det gis konsesjon mener NVE at det må legges betydelig vekt på denne delen av tiltaket, slik at unødvendig drenering unngås og inngrepene blir så skånsomt som mulig og om mulig legges utenfor Hjellmyra. I følge Naturbasen går grensene for naturtypen nede i områdene der Slemmeelva har begynt å grave seg ned i terrenget. Her vil det bli relativt krevende å etablere inntaksdam og rørgate uten betydelige inngrep. Etter NVEs oppfatning vil inngrepene kunne gjøres skånsomt uten store tekniske inngrep dersom inntaket legges der det er planlagt i søknaden. NVE mener at tiltaket ikke vil føre til et direkte inngripen i det større myrkomplekset, men at det vil berøre randsonen da denne er tatt høyde for ved avgrensing av randsonen. NVE legger vekt på Naturvernforbundets uttalelse om at randområdene til slike større myrkompleks kan være av stor verdi og vi mener at inngrep i dette området bør minimeres og gjøres så skånsomt som mulig dersom det skal gis konsesjon.

Anadrom fisk

Vandringshinder for anadrom fisk er registrert på kote 40, ca. 450 meter fra utløpet i sjø. Kraftverket er planlagt på kote 12 omtrent midt på denne strekningen. Det er registrert en mindre bestand av bekkørret i Slemmeelva. I følge konsesjonssøknaden er det tidligere sporadisk observert sjørørret på den nedre delen av Slemmeelva og det kan ikke utelukkes at det forekommer gyting her. I følge Norsk lakseregister er det ikke registrert noen bestand av laks i Slemmeelva, men en bestand av sjørørret. Denne er registrert som hensynskrevende. Den største påvirkningsfaktoren for denne bestanden er ifølge Norsk lakseregister lakselus.

Sjørørreten er i sterk tilbakegang i det aktuelle området, og vassdragsforvaltningen legger betydelig vekt på å ivareta disse populasjonene. Ifølge Miljødirektoratet har fangstene av sjørørret blitt kraftig redusert i perioden 2004 – 2013. De to siste årene har fangstene på Vestlandet og i Midt-Norge vært nede i omtrent en firedel av gjennomsnittet for perioden 1993 – 2003. I enkelte regioner, som i Hardangerfjorden, viser overvåking at bestandene er så reduserte at de er truet av utryddelse. Samtidig er det et nasjonalt mål at de ville bestandene av anadrom laksefisk skal opptre i levedyktige bestander. Målet gjelder alle vassdrag der artene finnes i selvreproduserende bestander, og det skal være et naturlig høstbart overskudd.

Dersom kraftverket blir etablert som omsøkt, vil ca. 250 meter med anadrom strekning bli fraført vann. Denne strekningen er relativt stri og storsteinet. Omsøkt slukeevne i kraftverket vil ivareta de store høstflommene slik at ørret kan gå opp i vassdraget også etter en utbygging. Med en maksimal slukeevne tilsvarende 176 % av middelvannføringen og foreslått minstevannføring på 50 l/s i perioden 01.05. til 30.09 og 10 l/s resten av året, vil dette gi en restvannføring på ca. 35 % av det totale tilsiget i normalår rett nedstrøms inntaket. Tilsiget fra restfeltet vil i gjennomsnitt bidra med 50 l/s ved kraftstasjonen.

NVE er positive til at søker vil vurdere å bygge terskler i vassdraget for å ivareta sjørørreten. NVE kunne under befaring registrere at vassdraget ikke innehar mange kulper og andre oppholdssteder for ørretunger og større fisk, og vi mener at dette kan være et effektivt tiltak for dette vassdraget. Med den omsøkte slukeevnen vil det fortsatt gå bra med vann på den anadrome strekningen som ev. blir fraført vann.

NVE mener at den fraførte strekningen er av mindre verdi for sjørørret og kan akseptere at det gis konsesjon med tanke på dette temaet dersom det settes vilkår om tilstrekkelig slipp av minstevannføring hele året og at tiltakshaver kompenserer for fraføring av vann ved etablering av terskler/kulper slik at vassdraget innehar bra med vanndekt areal også i perioder med lite tilsig.

Rødlistede arter

I Slemmeelva er det registrert ål opp til kote 25. Ål er registrert som kritisk truet på Norsk rødliste. Det finnes ingen vann i nedbørfeltet, og selve Slemmeelva er storsteinet og relativt stri. I følge Fylkesmannen er Slemmeelva neppe noe typisk ålevassdrag. NVE mener at så lenge det settes krav om slipp av tilstrekkelig minstevannføring kan tiltaket aksepteres med tanke på denne arten.

I følge søknaden og registreringer i naturbasen er det registrert ask, gubbeskjegg og skorpepiggsopp i influensområdet, alle registrert som (NT), nært truet, i Norsk rødliste. I tillegg skriver de i søknaden at det er registrert spor etter oter (VU), sårbar. I følge søknaden er det fra tidligere registrert rødlistede fugle- og dyrearter nær utbyggingsområdet som Strandsnipe (NT), Stær (NT), vipe (NT) og Gaupe (VU). Fylkesmannen påpeker i sin uttalelse at det kan være et visst potensiale for ytterligere funn av rødlistede arter enkelte steder i influensområdet. Dette gjelder mindre områder med rik lauvskog og

områder med delvis stående og liggende død ved. NVE mener at det er av betydning at disse artene hensyntas gjennom ev. detaljplaner og at det i en ev. konsesjon settes vilkår som ivaretar disse i tilstrekkelig grad.

En eventuell utbygging av Slemmeelva vil etter NVEs mening ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer gitt i naturmangfoldloven § 4 eller forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5 gitt at det slippes en differensiert minstevannføring sommer og vinter, samt at det legges vekt på en skånsom framføring av rør i de øvre områdene av influensområdet.

NVE har også sett påvirkningen fra Slemmås kraftverk i sammenheng med andre påvirkninger på naturtypene, artene og økosystemet. Bortsett fra Slemmemyrene og sjørret innehar ikke Slemmeelva spesielle verdier som kan være av betydning for konsesjonsspørsmålet. Når det gjelder sjørret, regnes lakselus som den største kjente trusselen, men tilbakegangen i bestandene skyldes også andre faktorer som bla vassdragsreguleringer og andre fysiske inngrep i vassdrag. Det ligger en rekke vassdrag i området som er utbygd eller planlagt utbygd. NVE legger derfor ekstra vekt på dette temaet når vi nå fatter vedtak i denne saken. Når det gjelder Slemmemyrene er ligger inntaket til Herje kraftverk så vidt innenfor slik det er avgrenset i naturbasen, det er ellers ingen andre planlagte eller utbygde kraftverk som vil påvirke Slemmemyrene.

Den samlede belastning på økosystemet og naturmangfoldet er dermed blitt vurdert, jamfør naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen anses ikke som så stor at den blir avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) ikke skal tillegges særlig vekt.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Landskap, friluftsliv og brukerinteresser

Fylkeskommunen kan ikke se at den omsøkte utbygging isolert sett vil få større virkninger på friluftsliv eller landskapsopplevelser. Etter det Fylkesmannen kjenner til er brukerinteressene i området hovedsakelig av lokal karakter. I følge Fylkesmannen er de regionale friluftinteressene stort sett knyttet til de høyereliggende delene av området rundt Herjevatnet og Slemmemyrane. Innfallsporten til disse områdene er hovedsakelig via vegen opp til Nysetra.

NVE kan ikke se at det er registrert særlige verdier med tanke på landskap og friluftsliv knyttet utbyggingsområdet.

Dersom det slippes en helårlig minstevannføring mener NVE at tiltaket kan aksepteres med tanke på landskap, friluftsliv og andre brukerinteresser.

Kulturminner

Fylkeskommunen kjenner ikke til kulturminner som vil bli berørt av tiltaket. De gjør oppmerksom på at det er registrert ei gravrøys nede ved riksveien. Denne ble gravd ut i 1969 uten at det ble gjort funn av betydning. Det vises også til at det er et visst potensiale for funn av kulturminner i den dyrka marka rundt et gårdstun. Fylkeskommunen mener at søknaden har visse mangler når det gjelder temaene

kulturminner og kulturmiljø, og at det er behov for ei befaring for å kunne vurdere behovet for nye arkeologiske undersøkelser.

NVE mener at dette forholdet blir ivaretatt gjennom NVEs standardvilkår i en ev. konsesjon.

Samfunnsmessige fordeler

En eventuell utbygging av Slemmås kraftverk vil gi ca. 5,7 GWh i et gjennomsnittså. Denne produksjonsmengden regnes som normal for et småkraftverk. Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. Det omsøkte tiltaket vil gi inntekter til grunneiere og generere skatteinntekter. Videre vil Slemmås kraftverk styrke næringsgrunnlaget i området og vil dermed kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning.

Oppsummering

Ingen av høringspartene går imot ei utbygging dersom det stilles visse krav i en konsesjon. De største konfliktene er knyttet til en naturtype med A-verdi og anadrom fisk. Slemmemyrene er et større flatt sammenhengende myrområde som er beskrevet som en naturtype med A-verdivurdering. Selve kraftverket er planlagt på anadrom strekning. Slemmeelva er ikke av spesielt stor verdi for anadrom fisk, men innehar likevel noen kvaliteter som gjør at sjørret kan gå opp og gyte, men som kan avbøtes gjennom vilkår i en ev. konsesjon.

En eventuell utbygging av Slemmås kraftverk vil gi ca. 5,7 GWh i et gjennomsnittså. I vedtaket har NVE lagt vekt på at en utbygging av Slemmås kraftverk vil være et bidrag til fornybar kraftproduksjon med begrensede miljøeffekter gitt avbøtende tiltak. Hensynet til landskap og biologisk mangfold i og rundt elvestrenger er vektlagt. Arrondering av rørgatetraseen og slipp av minstevannføring hele året vil etter NVEs syn redusere ulempene ved utbyggingen i tilstrekkelig grad slik at virkningene for allmenne og private interesser er akseptable.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Slemmås kraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Slemmås kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Forholdet til annet lovverk

Forholdet til energiloven

Slemmås kraft AS har framlagt planer om installasjon av elektrisk høyspentanlegg som innebærer 150 meter lan 23 kV jordkabel til eksisterende linjenett.

Virkningene av linjetilknytningen inngår i NVEs helhetsvurdering av planen, og er ikke avgjørende for konsesjonsvedtaket.

Rauma energi AS er områdekonsesjonær og skal ifølge søknaden stå for bygging og drift av anlegget. Vi finner det ikke nødvendig med en egen anleggsconsesjon etter energiloven for høyspenttilknytning til 22 kV nett. Nødvendige høyspentanlegg, inkludert transformering, kan bygges i medhold av nettselskapets områdekonsesjon.

Dersom Slemmås kraft AS ønsker egen anleggsconsesjon, må det sendes inn søknad om dette når eksakt størrelse på elektriske installasjoner er klart. NVE kan da meddele egen anleggsconsesjon for kraftverket.

I følge konsesjonssøknaden er det i dag tilstrekkelig kapasitet på nettet uten ytterligere tiltak. NVE har ikke gjort en grundig vurdering av kapasiteten i nettet, og tiltakshaver er selv ansvarlig for at avtale om nettilknytning er på plass før byggestart. NVE vil ikke behandle detaljplaner før tiltakshaver har dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet og at kostnadsfordelingen er avklart. Slik dokumentasjon må foreligge samtidig med innsending av detaljplaner for godkjennelse, jamfør konsesjonsvilkårenes post 4.

Forholdet til plan- og bygningsloven

Forskrift om byggesak (byggsaksforskriften) gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes. Slik det ser ut i dag er ikke forholdet til statens vegvesen tilstrekkelig avklart i forhold til riksvegen og byggegrenser.

Forholdet til EUs vanndirektiv i sektormyndighetens konsesjonsbehandling

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten, herunder krav om minstevannføring og standardvilkår som gir vassdragsmyndighetene, herunder Miljødirektoratet/Fylkesmannen etter vilkårenes post 5, anledning til å gi pålegg om tiltak som senere kan bedre forholdene i det berørte vassdraget. NVE har vurdert samfunnsnyten av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE vurdert at hensikten med inngrepet i form av fornybar energiproduksjon ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre. Både teknisk gjennomførbarhet og kostnader er vurdert.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Vannslipp

Følgende data for vannføring og slukeevne er hentet fra konsesjonssøknaden og lagt til grunn for NVEs konsesjon og fastsettelse av minstevannføring:

Middelvannføring	l/s	380
Alminnelig lavvannføring	l/s	3*
5-persentil sommer	l/s	79
5-persentil vinter	l/s	0*
Maksimal slukeevne	m ³ /s	670
Maksimal slukeevne i % av middelvannføring	%	176
Minste driftsvannføring	l/s	50

*NVE legger andre verdier til grunn jf. NVEs vurdering s. 8.

Tiltakshaver har foreslått slipp av minstevannføring på 50 l/s i sommersesongen og 10 l/s resten av året. Ingen av høringsinstansene har spesielle merknader til dette punktet.

NVE mener at det er fornuftig å sette krav om en differensiert minstevannføring, men ut fra våre beregninger av hydrologi samt ivaretagelse av ev. gyte og oppvekstområder for anadrom fisk i vinterhalvåret kan foreslått slipp av minstevannføring i vintersesongen virke i minste laget. NVE mener at det må slippes en noe høyere minstevannføring i denne delen av året, minimum NVEs beregnede 5-persentil.

Ut fra dette fastsetter NVE en minstevannføring på 50 l/s i tiden 01.05. til 30.09 og 20 l/s resten av året. I forhold til søknaden vil dette gi en redusert produksjon på ca. 0,1 GWh/år, basert på oppgitt energiekvivalent. Samlet produksjon vil da bli ca. 5,6 GWh/år. Etter vårt syn er ikke denne reduksjonen avgjørende for økonomien i prosjektet.

Det skal etableres en måleanordning for registrering av minstevannføring. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen skal godkjennes gjennom detaljplanen. Data skal fremlegges NVE på forespørsel og oppbevares så lenge anlegget er i drift.

Ved alle steder med pålegg om minstevannføring skal det settes opp skilt med opplysninger om vannslippbestemmelser som er lett synlig for allmennheten. NVE skal godkjenne merking og skiltene utforming og plassering.

NVE presiserer at start-/stoppkjøring av kraftverket ikke skal forekomme. Kraftverket skal kjøres jevnt. Inntaksbassenget skal ikke benyttes til å oppnå økt driftstid, og det skal kun være små vannstandsvariasjoner knyttet til opp- og nedkjøring av kraftverket. Dette er primært av hensyn til naturens mangfold og mulig erosjonsfare.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planer skal forelegges NVEs regionkontor i Førde og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang.

Før utarbeidelse av tekniske planer for dam og vannvei kan igangsettes, må søknad om konsekvensklasse for gitt alternativ være sendt NVE og vedtak fattet. Konsekvensklassen er bestemmende for sikkerhetskravene som stilles til planlegging, bygging og drift og må derfor være avklart før arbeidet med tekniske planer starter.

NVEs miljøtilsyn vil ikke ta planer for landskap og miljø til behandling før anlegget har fått vedtak om konsekvensklasse.

NVE vil ikke godkjenne planene før det er dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet i nettet og at kostnadsfordelingen er avklart, jamfør våre merknader under avsnittet "Forholdet til energiloven".

Vi viser også til merknadene i vilkårenes post 6 nedenfor, om kulturminner.

Nedenstående tabell angir rammene som ligger til grunn for konsesjonen. NVE presiserer at alle føringer og krav som er nevnt i dokumentet gjelder.

NVE har gitt konsesjon på følgende forutsetninger:

Inntak (Omtales også i NVEs vurdering)	Inntaket skal ikke plasseres høyere enn kote 329. Inntaket kan om nødvendig justeres noe ned i vassdraget for å unngå inngrep i randsonen til Slemmemyrene. Teknisk løsning for dokumentasjon av slipp av minstevannføring skal godkjennes av NVE.
Vannvei	Rørene skal graves ned i hele sin lengde. Rørene skal legges slik at de ikke drenerer myrområdene i øvre del av influensområdet.
Kraftstasjon	Kraftstasjon skal plasseres på kote 12 som anvist på kart.
Største slukeevne	670 l/s.
Minste driftsvannføring	50 l/s.
Vei	Midlertidige og permanente veier skal bygges i tråd med det som er oppgitt i søknaden, men kan justeres i forbindelse med detaljplan.
Avbøtende tiltak (Omtales også i NVEs vurdering)	Etter at kraftverket er bygd, skal det i medhold av post 8 om terskler lages en plan for etablering av terskler/kulper som har til hensikt å bedre forholdene for fisk. Antall kulper/terskler, teknisk utforming, plassering og oppfølging skal planlegges i samråd med en faglig kvalifisert person. Planen skal godkjennes av NVE.

Dersom det ikke er oppgitt spesielle føringer i tabellen ovenfor kan mindre endringer godkjennes av NVE som del av detaljplangodkjenningen. Anlegg som ikke er bygget i samsvar med konsesjon og/eller planer godkjent av NVE, herunder også planlagt installert effekt og slukeevne, vil ikke være

berettiget til å motta el-sertifikater. Dersom det er endringer skal dette gå tydelig frem ved oversendelse av detaljplanene.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen. Eventuelle pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

Fylkeskommunen har varslet at de ønsker en befaring før de tar endelig standpunkt om behovet for arkeologiske undersøkelser.

NVE forutsetter at utbygger tar den nødvendige kontakt med fylkeskommunen for å klarere forholdet til kulturminneloven § 9 før innsending av detaljplan. Vi minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jamfør kulturminneloven § 8 (jamfør vilkårenes pkt. 3).

Post 8: Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak. NVE mener at det er behov for biotopforbedrende tiltak for fisk. Dette er også beskrevet ovenfor i post 4.

Øvrige forhold

Vedlegg

Kart

VEDLEGG 3. DETALJPLAN FOR UTBYGGINGSOMRÅDET

